

Initiatiefvoorstel: Het verhogen van het leesniveau van Haagse kinderen

RIS320005

Coen Bom
Hart voor Den Haag

Inleiding

Lezen vormt de basis voor persoonlijke ontwikkeling, academisch succes, en volwaardige participatie in de samenleving. Uit talloze onderzoeken blijkt dat kinderen die goed kunnen lezen betere schoolresultaten behalen, een grotere algemene kennis opbouwen en uiteindelijk meer kans hebben om succesvol te zijn in hun verdere loopbaan en leven. Helaas bevindt Nederland zich in een zorgwekkende situatie als het gaat om leesvaardigheid en leesplezier onder kinderen. Volgens de PISA-testen van de OESO (de organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) zijn steeds minder kinderen in staat om goed te lezen en te begrijpen wat ze lezen, wat directe gevolgen heeft voor hun schoolprestaties, zelfvertrouwen en toekomstperspectieven.

Deze trend heeft niet alleen gevolgen voor het individu, maar ook voor de samenleving als geheel. Kinderen die niet voldoende lezen, ontwikkelen minder kritisch denkvermogen en zijn minder goed in staat om informatie te beoordelen, wat essentieel is in een tijd waarin informatie overvloedig aanwezig is. Bovendien blijkt uit onderzoek dat kinderen die al op jonge leeftijd regelmatig lezen, niet alleen betere schoolresultaten behalen, maar ook een grotere kans hebben om later succesvol te zijn in hun carrière.

Hart voor Den Haag erkent de urgentie van deze problematiek en presenteert daarom een ambitieus en uitgebreid 15-puntenplan gericht op het verhogen van het leesniveau onder Haagse kinderen. Dit plan is geïnspireerd door wetenschappelijke inzichten en succesvolle programma's die elders in Nederland en internationaal zijn uitgevoerd.

Coen Bom
Damiën Zeller
Hart voor Den Haag

15-puntenplan voor het verhogen van het leesniveau van Haagse kinderen

1. ~~Leeskoffertjes voor nieuwe ouders~~ Invoering van een 'Leeskoffertje' bij de geboorteaangifte

~~Elke ouder ontvangt bij de geboorteaangifte een leeskoffertje gevuld met boeken en voorleestips. Dit initiatief zorgt voor een vroege kennismaking met boeken en stimuleert het voorlezen vanaf de eerste levensmaanden. Ouders worden verder ondersteund met materialen en trainingen om thuis het lezen te bevorderen. Dit omvat handleidingen, online bronnen en tips voor het creëren van een rijke leesomgeving thuis, zodat kinderen van jongs af aan in aanraking komen met taal.~~

De eerste levensjaren van een kind zijn cruciaal voor de taalontwikkeling. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die op jonge leeftijd worden voorgelezen significant beter presteren op school en een voorsprong hebben in taalvaardigheid. Het stimuleren van lezen vanaf de geboorte is daarom essentieel.

De gemeente Den Haag heeft onlangs een eerste stap gezet door ouders bij de geboorteaangifte een voorleesboekje aan te bieden: *Schatten van Den Haag*. Dit initiatief onderstreept het belang van vroege taalontwikkeling en laat zien dat een dergelijke uitreiking bij de geboorteaangifte mogelijk is. Een logisch vervolg hierop is de introductie van een uitgebreider 'Leeskoffertje'. Dit koffertje bevat niet alleen een voorleesboek, maar ook praktische handvatten voor ouders om structureel met taalontwikkeling aan de slag te gaan.

Het moment van de geboorteaangifte is bij uitstek geschikt om ouders te voorzien van informatie en middelen op het gebied van lezen. In de eerste weken na de geboorte krijgen ouders veel informatie te verwerken en moeten zij diverse regelzaken afhandelen, zoals het inschrijven van hun kind, het regelen van zorgverzekeringen en het organiseren van kinderopvang. Het bezoeken van een bibliotheek voor een leeskoffer is in deze hectische periode niet altijd een prioriteit. Door de leeskoffer direct bij de geboorteaangifte uit te reiken, wordt de drempel om aan de slag te gaan met lezen verlaagd en wordt elke ouder bereikt.

Naast boeken bevat het leeskoffertje praktische tips en tricks waarmee ouders op een laagdrempelige manier aan de slag kunnen. Dit kan variëren van informatie over het belang van voorlezen en taalontwikkeling tot suggesties voor interactieve activiteiten die bijdragen aan de woordenschat en taalvaardigheid van jonge kinderen.

Door dit initiatief breed in te zetten, kunnen meer ouders worden bereikt en wordt de basis gelegd voor een betere leesvaardigheid op latere leeftijd.

2. Leeshoekjes in de stad

In samenwerking met lokale bibliotheken en andere partners worden leeshoekjes ingericht op diverse openbare plekken zoals parken, wachtruimtes en buurtcentra. Deze leeshoekjes maken lezen laagdrempelig en toegankelijk voor alle kinderen, en creëren een omgeving waar lezen en ontspannen hand in hand gaan.

3. Voorlees opa's en oma's

Het initiatief waarbij senioren worden gekoppeld aan kinderen met een taalachterstand om voor te lezen, moet verder worden uitgebreid. Senioren kunnen op een laagdrempelige manier bijdragen aan de taalontwikkeling van kinderen, terwijl zij zelf actief en betrokken blijven. Via huisartsen, scholen, buurthuizen en verzorgingstehuizen worden ouderen geworven om als voorlees opa's en oma's aan de slag te gaan.

4. Leesbuddy's

Een leesbuddy-programma koppelt oudere leerlingen of studenten aan jongere kinderen om hen te helpen met lezen. Dit bevordert niet alleen de leesvaardigheid, maar versterkt ook de sociale verbinding tussen verschillende leeftijdsgroepen. Dit biedt kinderen extra begeleiding en motivatie om hun leesvaardigheid te verbeteren.

5. Voorleesuurttjes in bibliotheken

Bibliotheken organiseren wekelijkse voorleesuurttjes, waarbij ouders en kinderen samenkomen om te luisteren naar verhalen. Daarnaast wordt de inzet van voorleeshonden opnieuw ingevoerd, zoals eerder succesvol in Den Haag. Voorleeshonden bieden een ontspannen en veilige omgeving, waardoor kinderen zonder druk kunnen oefenen met lezen. De honden oordelen niet, wat het zelfvertrouwen vergroot, vooral bij kinderen met leesproblemen of dyslexie. Dit bevordert niet alleen hun leesvaardigheid, maar maakt lezen ook leuker, wat hen motiveert om vaker te lezen.

6. Kinderboekenweek op Haagse scholen

De Kinderboekenweek wordt op alle Haagse scholen uitgebreid gevierd met extra activiteiten rondom boeken en lezen. Door middel van lezingen van kinderboekenschrijvers, boekenmarkten en voorleeswedstrijden, wordt het lezen onder kinderen verder gestimuleerd en gevierd.

7. Mobiele bibliotheken in buurten

In wijken waar weinig toegang is tot fysieke bibliotheken, worden mobiele bibliotheken ingezet. Deze bussen brengen boeken en leesplezier direct naar de kinderen toe, vooral in buitenwijken van Den Haag, waardoor iedereen toegang krijgt tot leesmateriaal.

8. Boekenclubs voor kinderen

De oprichting van boekenclubs voor kinderen in de stad, waar zij samen kunnen lezen en over boeken kunnen praten, stimuleert het leesplezier en motiveert kinderen om meer te lezen. Deze clubs bieden ook een sociale context waarin lezen leuk en interactief wordt.

9. Haagse voorleeswedstrijden

Organiseer Haagse voorleeswedstrijden als een lokale variant van de Nationale Voorleeswedstrijd. Kinderen worden uitgedaagd om hun voorleesvaardigheden te tonen, wat niet alleen competitief en leuk is, maar ook hun leesvaardigheid en betrokkenheid vergroot.

Bibliotheek Den Haag organiseert de regionale voorrondes van de Nationale Voorleeswedstrijd. Scholen ontvangen lesmateriaal en kunnen groepsbezoeken brengen aan de bibliotheek. Scholen die meedoen aan de Bibliotheek op School besteden extra aandacht aan deze wedstrijd.

Het landelijke programma Read2Me!, het kampioenschap voorlezen voor brugklassers, stopt na schooljaar 2024/2025. Bibliotheek Den Haag ziet geen meerwaarde in een vervangende wedstrijd en kiest voor andere interventies. Dit laat een gat achter dat Den Haag zelf kan opvullen.

Met het verdwijnen van Read2Me! verdwijnt een podium voor middelbare scholieren. In plaats van dit te accepteren, kan Den Haag investeren in een eigen voorleeswedstrijd voor groep 7/8 en brugklassers.

Een Haagse Voorleesbokaal kan een jaarlijks terugkerend evenement worden. De gemeente kan in samenwerking met bibliotheken en scholen een programma opzetten waarin scholen breed worden betrokken, zodat zoveel mogelijk leerlingen meedoen. Bibliotheken spelen een centrale rol bij de organisatie en begeleiding, terwijl het programma wordt geïntegreerd in het onderwijs om een vast onderdeel van leesbevordering te worden. Media en lokale ambassadeurs kunnen bijdragen aan de bekendheid van de wedstrijd en de finale kan uitgroeien tot een groot evenement waar de winnaar erkenning krijgt.

~~10. Ondersteuning bij dyslexie~~

~~Voor kinderen met dyslexie worden extra middelen beschikbaar gesteld om hun leesvaardigheid te verbeteren, inclusief gespecialiseerde ondersteuning en aangepaste leesmaterialen. Dit biedt gelijke kansen voor alle kinderen, zodat niemand achterblijft door leesproblemen.~~

~~11. Boekenruilkasten in buurten~~ **Meer boekenruilkasten stimuleren in openbare ruimtes**

~~In samenwerking met de gemeente en lokale partners worden in diverse wijken boekenruilkasten geplaatst. Deze bevorderen de circulatie van boeken en bieden kinderen eenvoudige toegang tot nieuwe leesmaterialen. Het doel is om in iedere buurt een boekenruilkast te plaatsen, waarbij bestaande initiatieven in kaart worden gebracht en via de gemeentelijke website worden gedeeld.~~

Lezen begint met toegang tot boeken. Toch is dat voor veel kinderen en volwassenen in Den Haag niet vanzelfsprekend. Niet alle gezinnen hebben thuis boeken en voor sommige inwoners is de drempel om naar de bibliotheek te gaan te hoog. Een laagdrempelige, toegankelijke leesomgeving is essentieel om lezen een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven te maken.

Daarom wordt voorgesteld om een samenhangend netwerk van boekenruilkasten en leeshoekjes op te zetten en deze inzichtelijk te maken via een digitale plattegrond. Hierdoor krijgen alle inwoners – jong en oud – gemakkelijk toegang tot boeken, zonder afhankelijk te zijn van lidmaatschappen of vaste openingstijden.

Boekenruilkasten zijn kleine openbare kastjes waarin inwoners boeken kunnen lenen, ruilen en doneren. Ze maken boeken toegankelijk voor mensen die thuis geen boeken hebben en bieden een spontane en vrijblijvende manier om te lezen.

Om een breed bereik te realiseren, worden boekenruilkasten geplaatst in de buurt van of op plekken waar veel mensen komen:

- Buurthuizen en wijkcentra
- Speeltuinen en parken
- Supermarkten en winkelcentra

Hoewel het aanbod beperkt kan zijn, blijkt in de praktijk dat zodra mensen het idee omarmen, de ruilkasten snel gevuld raken. Het is daarom belangrijk om de kasten goed te onderhouden en actief onder de aandacht te brengen.

Dit kan door nauwe samenwerking met bibliotheken en maatschappelijke organisaties, die kunnen helpen om het aanbod aan boeken te waarborgen en de collectie regelmatig te

vernieuwen. Daarnaast kan een lokaal netwerk van vrijwilligers en buurtinitiatieven toezicht houden op het onderhoud van de kasten en zorgen voor een gevarieerd aanbod aan boeken.

Om ervoor te zorgen dat boekenruilkasten daadwerkelijk gebruikt worden, moeten ze onderdeel zijn van een bredere en aantrekkelijke leesomgeving.

12. Samenwerking met BSO's

Samenwerking met buitenschoolse opvangcentra (BSO's) wordt gestimuleerd om ook buiten schooltijd het lezen te bevorderen. Dit kan door middel van leesprojecten, lezingen en workshops die het belang van lezen benadrukken en het plezier ervan vergroten.

~~13. Nationaal Leesoffensief~~

~~Den Haag sluit zich aan bij het Nationale Leesoffensief, zoals beschreven door de Rijksoverheid. Door deelname aan landelijke campagnes en programma's voor leesbevordering, wordt het lezen onder kinderen actief gestimuleerd.~~

~~14. Digitale leestools~~

~~Er worden digitale leestools zoals apps en websites geïntroduceerd die kinderen helpen om lezen aantrekkelijker en interactiever te maken. Technologie wordt hierbij ingezet om kinderen te motiveren om vaker te lezen, zowel op school als thuis.~~

15. Leesmonitor

~~De Haagse Leesmonitor wordt ingevoerd om jaarlijks de voortgang van leesvaardigheid onder Haagse kinderen te meten. Op basis van de resultaten kunnen nieuwe initiatieven worden geïntroduceerd om het leesplezier en de leesvaardigheid verder te bevorderen.~~

Een gerichte en effectieve aanpak om het leesniveau onder Haagse kinderen te verbeteren begint bij inzicht. Voordat er maatregelen worden genomen, is het essentieel om eerst helder in kaart te brengen waar de grootste uitdagingen liggen. Dit betekent dat er niet alleen per school naar de resultaten gekeken moet worden, maar dat er een wijkgericht beeld nodig is van de leesvaardigheid van Haagse kinderen.

Op dit moment zijn er op individueel schoolniveau gegevens beschikbaar over leesvaardigheid, maar dit biedt nog geen compleet overzicht van hoe het leesniveau per wijk is verdeeld. Zonder een dergelijk totaalbeeld is het lastiger om gerichte interventies in te zetten en middelen efficiënt te verdelen.

Daarom wordt voorgesteld dat de gemeente een Haags leesniveau-overzicht per wijk opstelt, zodat inzichtelijk wordt waar de achterstanden het grootst zijn en waar extra inspanningen nodig zijn. Dit stelt beleidsmakers en onderwijspartners in staat om niet alleen te kijken naar individuele schoolprestaties, maar om structureel inzicht te krijgen in de bredere patronen binnen wijken. Door deze informatie te bundelen, wordt het mogelijk om gericht in te zetten op de gebieden waar kinderen de meeste ondersteuning nodig hebben.

Door een wijkgerichte aanpak te hanteren, kan de gemeente beleid effectiever inzetten en zorgen dat extra middelen en initiatieven terechtkomen op de plekken waar ze het hardst nodig zijn. Dit voorkomt dat leesachterstanden zich verder opstapelen en zorgt ervoor dat elk kind, ongeacht de wijk waarin het opgroeit, de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Tuin Bieb

TURN

Schatt.

Financiële Paragraaf

De financiering van het 15-puntenplan voor leesbevordering zal komen uit een combinatie van bestaande budgetten, subsidies, publiek-private samenwerkingen, en innovatieve financieringsmethoden. Hieronder volgen de mogelijke financieringsbronnen voor de uitvoering van dit initiatiefvoorstel:

Bestaande budgetten:

1. **Onderwijs en Cultuur:** Binnen de huidige gemeentebegroting zijn er budgetten gereserveerd voor onderwijs, cultuur en jeugdontwikkeling. Een herverdeling van deze middelen kan de initiatieven rondom leesbevordering ondersteunen.
2. **Bibliotheekfondsen:** De gemeentelijke bijdragen aan bibliotheken en leesbevorderingsprojecten kunnen worden uitgebreid of geheralloceerd om specifiek de leesprogramma's in wijken, scholen en buurten te financieren.

Subsidies en fondsen:

1. **Subsidies van de Rijksoverheid:** Den Haag kan gebruikmaken van landelijke subsidies die beschikbaar zijn voor leesbevordering, zoals de middelen vanuit het Nationale Leesoffensief. Dit omvat financiering voor programma's gericht op kinderen en jongeren, leesprojecten en samenwerking met bibliotheken.
2. **Europese fondsen:** Europese fondsen zoals Erasmus+ of Creative Europe kunnen worden aangewend voor projecten die gericht zijn op educatie en cultuur. Deze fondsen kunnen bijdragen aan internationale samenwerking en innovatie in leesonderwijs.
3. **Lezen en Bibliotheken Nederland (Stichting Lezen):** Stichting Lezen biedt ook financiële ondersteuning aan projecten die bijdragen aan de leesbevordering, zoals de Kinderboekenweek en Voorleeswedstrijden.

Publiek-Private Samenwerking (PPS):

1. **Samenwerking met uitgeverijen:** Uitgevers van kinderboeken kunnen als partners worden aangetrokken om nieuwe boeken te leveren voor leeshoekjes, scholen en bibliotheken. Ook kunnen zij de boekenruilkasten ondersteunen met periodieke donaties van kinderboeken.
2. **Corporate sponsors:** Grote bedrijven en organisaties in Den Haag kunnen worden benaderd voor sponsoring van specifieke projecten, zoals de mobiele bibliotheken of de Haagse voorleeswedstrijden. Dit versterkt ook hun maatschappelijke betrokkenheid.
3. **Partnership met lokale bedrijven:** Lokale bedrijven kunnen specifieke programma's sponsoren, zoals het opzetten van leesclubs of het inrichten van leeshoekjes in hun bedrijfspanden.

Innovatieve Financiering:

1. **Crowdfunding:** Specifieke projecten binnen het plan, zoals de uitbreiding van boekenruilkasten kunnen via crowdfunding worden gefinancierd. Dit vergroot de betrokkenheid van de Haagse inwoners bij leesbevordering.
2. **Sociale leningen:** Sociale leningen of impactinvesteringen, gericht op projecten met een maatschappelijke meerwaarde, kunnen worden ingezet voor initiatieven die direct bijdragen aan de verbetering van het leesniveau van Haagse kinderen.

Lobby:

1. **Rijksoverheid:** Door een gerichte lobby richting de rijksoverheid kan Den Haag extra middelen verkrijgen. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de impact van het plan op onderwijs, culturele ontwikkeling en de toekomstkansen van Haagse kinderen.

Raadsbesluiten

De gemeenteraad van Den Haag, gelezen het initiatiefvoorstel 'Het verhogen van het leesniveau van Haagse kinderen' van Hart voor Den Haag, besluit:

verworpen

- ~~1. De mogelijkheid te onderzoeken om nieuwe ouders te voorzien van lees koffertjes bij de geboorteaangifte.~~ Invoering van een 'Leeskoffertje' bij de geboorteaangifte
- ~~2. Leeshoekjes in te richten op openbare plekken in de stad.~~
- ~~3. Voorlees opa's en oma's te koppelen aan kinderen met een taalachterstand.~~
- ~~4. Een leesbuddy programma op te zetten waarbij oudere leerlingen jongere kinderen helpen met lezen.~~
- ~~5. Wekelijkse voorleesuurtes, inclusief voorleeshonden, in Haagse bibliotheken te organiseren.~~
- ~~6. De Kinderboekenweek jaarlijks op alle Haagse scholen uit te breiden met extra leesactiviteiten.~~
- ~~7. Mobiele bibliotheken in te zetten in wijken met beperkte toegang tot bibliotheken.~~
- ~~8. Boekenclubs voor kinderen in diverse wijken op te richten.~~

verworpen

- ~~9. Haagse voorleeswedstrijden te organiseren als lokale variant van de Nationale Voorleeswedstrijd.~~ Zorgdragen voor een Haagse opvolger van Read2Me!

verworpen

- ~~10. Extra ondersteuning voor kinderen met dyslexie te bieden.~~

aangenomen

- ~~11. Boekenruilkasten in diverse wijken te plaatsen.~~ Meer boekenruilkasten stimuleren in openbare ruimtes

verworpen

12. Samenwerking met BSO's voor leesbevordering buiten schooltijd te stimuleren.
- ~~13. Den Haag aan te sluiten bij het Nationale Leesoffensief.~~
- ~~14. Digitale leestools voor kinderen te introduceren.~~
15. Een jaarlijkse Leesmonitor in te voeren om de voortgang van leesvaardigheid te meten en te verbeteren.

Aldus gedeeltelijk vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 13 maart 2025.